

Критеријуми оцењивања за предмет Географија (За смерове 1. разреда: Комерцијалиста, Финансијско- рачуноводствени техничар), (за 2. разред: Туристички техничар, Кулинарски техничар и Хотелско-ресторатерски техничар).

У складу са Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању и Законом о средњој школи Републике Србије, предлагем следеће критеријуме оцењивања за предмет Географија. Ови критеријуми су осмишљени тако да прате исходе учења по модулима и омогуће објективно и правично оцењивање ученика.

1. Модул: Увод

Исходи:

- Дефинише предмет изучавања, значај, развој и место географије у систему наука.
- Разликује природне и друштвене елементе географског простора и схвата њихове узајамне узрочнопоследичне везе и односе.
- Одређује место географије у систему наука.
- Препознаје значај и практичну примену географских сазнања.

Критеријуми оцењивања:

- **Одличан (5):** Ученик јасно и прецизно дефинише предмет и значај географије, правилно разликује природне и друштвене елементе географског простора, дубоко разуме њихове међусобне везе и односе, те тачно одређује место географије у систему наука. Такође, ученик је у стању да идентификује и објасни практичну примену географских знања у различитим контекстима.
- **Врло добар (4):** Ученик добро дефинише предмет и значај географије, углавном тачно разликује природне и друштвене елементе географског простора, разуме њихове међусобне везе и односе, и одређује место географије у систему наука. Може да наведе примере практичне примене географских знања.
- **Добар (3):** Ученик задовољавајуће дефинише предмет и значај географије, са неким мањим грешкама у разликовању природних и друштвених елемената географског простора и њихових веза. Показује основно разумевање места географије у систему наука и може да наведе неке примере њене практичне примене.
- **Довољан (2):** Ученик има потешкоћа у дефинисању предмета и значаја географије, често меша природне и друштвене елементе географског простора и

њихове везе. Слабо разуме место географије у систему наука и тешко наводи примере њене практичне примене.

- **Недовољан (1):** Ученик није у стању да дефинише предмет и значај географије, не разликује природне и друштвене елементе географског простора, не разуме њихове везе и односе, нити место географије у систему наука. Не може да наведе примере практичне примене географских знања.

2. Модул: Савремене компоненте географског положаја Србије

Исходи:

- Дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, заставу, химну.
- Лоцира на карти положај и величину територије Србије уз кратак опис битних карактеристика граница са суседним земљама.
- Дефинише појам југоисточне Европе, лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове опште географске карактеристике: физичке, културне и демографске.
- Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва: настанак и распад Југославије, стварање нових држава и облике њихове сарадње.
- Дефинише појам географског положаја и наводи његову поделу.
- Одређује укупан географски положај Србије (повољан, неповољан) анализом својстава чинилаца који га формирају: апсолутни и релативни положај.
- Дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије.

Критеријуми оцењивања:

Оцена 5 (Одличан): Ученик потпуно и тачно дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, заставу и химну. Прецизно лоцира на карти положај и величину територије Србије, уз детаљан опис карактеристика граница са суседним земљама. Јасно дефинише појам југоисточне Европе, лоцира Балканско полуострво на карти и идентификује његове физичке, културне и демографске карактеристике. Самостално анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва, укључујући настанак и распад Југославије, стварање нових држава и облике њихове сарадње. Тачно дефинише појам географског положаја и његову поделу, те одређује укупан географски положај Србије (повољан или неповољан) анализом апсолутног и релативног положаја. Критички дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије.

Оцена 4 (Врло добар): Ученик тачно дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја са мањим нетачностима. Лоцира на карти положај и величину територије Србије, уз углавном тачан опис карактеристика граница са суседним земљама. Дефинише појам југоисточне Европе, лоцира Балканско полуострво и идентификује његове опште географске карактеристике са повременим грешкама. Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва, укључујући настанак и распад Југославије, са мањим пропустима у детаљима. Дефинише појам географског положаја и његову поделу, те одређује укупан географски положај Србије анализом апсолутног и релативног положаја, уз повремене грешке. Дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије, показујући добро разумевање теме.

Оцена 3 (Добар): Ученик дефинише појам и функције државних граница са неким нетачностима, показује основно разумевање државног уређења Србије и познаје државна обележја уз повремене грешке. Лоцира на карти положај и величину територије Србије, али са честим грешкама у опису карактеристика граница са суседним земљама. Дефинише појам југоисточне Европе и лоцира Балканско полуострво, али са ограниченим разумевањем његових општих географских карактеристика. Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва уз значајну помоћ наставника, са ограниченим разумевањем детаља. Дефинише појам географског положаја и његову поделу, али са потешкоћама у одређивању укупног географског положаја Србије. Дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије уз ограничено разумевање теме.

Оцена 2 (Довољан): Ученик има потешкоћа у дефинисању појма и функција државних граница, показује ограничено разумевање државног уређења Србије и државних обележја. Тешко лоцира на карти положај и величину територије Србије, са бројним грешкама у опису карактеристика граница са суседним земљама. Дефинише појам југоисточне Европе и лоцира Балканско полуострво уз значајну помоћ наставника, са ограниченим разумевањем географских карактеристика. Анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва са бројним нетачностима и уз сталну подршку наставника. Дефинише појам географског положаја и његову поделу са потешкоћама, и има тешкоћа у одређивању укупног географског положаја Србије. Дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије са веома ограниченим разумевањем.

Оцену 1 (недовољан). Ако ученик није у стању да дефинише појам и функције државних граница, не разуме државно уређење Србије, не препознаје државна обележја (грб, заставу, химну), не може да лоцира положај и величину Србије на карти, нити да опише њене границе са суседним земљама. Такође, ученик не уме да дефинише појам југоисточне Европе, не може да лоцира Балканско полуострво на карти, нити да идентификује његове опште географске карактеристике. Поред тога, није у стању да анализира промене на политичкој карти Балкана, укључујући настанак и распад Југославије, стварање нових држава и облике њихове сарадње. Ученик не разуме појам географског положаја и његову поделу, не може да одреди укупан географски положај Србије анализом апсолутног и релативног положаја, нити да дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије.

4. Модул: Становништво Србије

- **Оцена 5 (Одличан):** Ученик показује потпуно и тачно разумевање свих кључних појмова и концепата везаних за становништво Србије. Самостално анализира демографске податке, користећи одговарајуће методе, и изводи логичке закључке. Показује дубоко разумевање структуре и кретања становништва, као и утицаја миграција и популационе политике. Лоцира и описује подручја са српским становништвом у земљи и дијаспори, разликујући различите типове насељености. Критички разматра демографске проблеме и предлаже могућа решења, показујући свест о значају једнаких права за све.
- **Оцена 4 (Врло добар):** Ученик тачно дефинише већину кључних појмова и добро објашњава главне концепте, уз мање нетачности. Углавном самостално анализира демографске податке и изводи закључке, уз повремене грешке. Показује добро разумевање структуре и кретања становништва, са повременим

потребама за додатним појашњењима. Лоцира већину подручја са српским становништвом и разликује типове насељености, уз повремене нетачности. Анализира демографске проблеме и предлаже решења, али са ограниченом дубином и потребом за додатним смерницама.

- **Оцена 3 (Добар):** Ученик дефинише основне појмове са неким нетачностима и даје општи преглед главних концепата. Анализира демографске податке уз значајну помоћ наставника и присутне грешке у закључивању. Показује основно разумевање структуре и кретања становништва, али са ограниченим увидом у детаље. Лоцира нека подручја са српским становништвом, али са честим нетачностима и потребом за корекцијом. Идентификује демографске проблеме, али са ограниченом способношћу предлагања одговарајућих решења.
- **Оцена 2 (Довољан):** Ученик има потешкоћа у дефинисању кључних појмова и пружа веома ограничено објашњење главних концепата. Тешко анализира демографске податке, чак и уз значајну помоћ наставника, са честим грешкама. Показује слабо разумевање структуре и кретања становништва, са озбиљним ограничењима у разумевању. Тешко лоцира подручја са српским становништвом и често меша типове насељености. Слабо препознаје демографске проблеме и није у стању да предложи одговарајућа решења.
- **Оцена 1 (Недовољан):** Ученик није у стању да дефинише кључне појмове и не разуме главне концепте везане за становништво Србије. Није у стању да анализира демографске податке, чак ни уз помоћ наставника, и не изводи валидне закључке. Не показује разумевање структуре и кретања становништва, нити утицаја миграција и популационе политике. Није у стању да лоцира подручја са српским становништвом и не разликује типове насељености. Не препознаје демографске проблеме и није у стању да предложи било каква решења.

5. и 6. Модул: Насеља Србије и Привреда Србије

- **Оцена 5 (Одличан):** Ученик показује потпуно и тачно разумевање свих кључних појмова и концепата везаних за насеља и привреду Србије. Самостално анализира факторе развоја и трансформације насеља, лоцира градске центре и осовине развоја, те објашњава њихову улогу у регионалној организацији. Показује дубоко разумевање утицаја природних и друштвених чинилаца на развој и размештај привреде, групише гране привреде по секторима и анализира њихову повезаност. Самостално израђује картографске приказе и критички разматра демографске и економске проблеме, предлагајући могућа решења.
- **Оцена 4 (Врло добар):** Ученик тачно дефинише већину кључних појмова и добро објашњава главне концепте, уз мање нетачности. Углавном самостално анализира факторе развоја насеља и привреде, лоцира већину градских центара и осовина развоја, уз повремене грешке. Показује добро разумевање структуре привреде и њених сектора, са повременим потребама за додатним појашњењима. Анализира демографске и економске проблеме и предлаже решења, али са ограниченом дубином и потребом за додатним смерницама.
- **Оцена 3 (Добар):** Ученик дефинише основне појмове са неким нетачностима и даје општи преглед главних концепата. Анализира факторе развоја насеља и привреде уз значајну помоћ наставника и присутне грешке у закључивању. Показује основно разумевање структуре привреде и њених сектора, али са ограниченим увидом у детаље. Лоцира неке градске центре и осовине развоја, али са честим нетачностима и потребом за корекцијом. Идентификује

демографске и економске проблеме, али са ограниченом способношћу предлагања одговарајућих решења.

- **Оцена 2 (Довољан):** Ученик има потешкоћа у дефинисању кључних појмова и пружа веома ограничено објашњење главних концепата. Тешко анализира факторе развоја насеља и привреде, чак и уз значајну помоћ наставника, са честим грешкама. Показује слабо разумевање структуре привреде и њених сектора, са озбиљним ограничењима у разумевању. Тешко лоцира градске центре и осовине развоја и често меша њихове улоге. Слабо препознаје демографске и економске проблеме и није у стању да предложи одговарајућа решења.
- **Оцена 1 (Недовољан):** Ученик није у стању да дефинише кључне појмове и не разуме главне концепте везане за насеља и привреду Србије. Није у стању да анализира факторе развоја насеља и привреде, чак ни уз помоћ наставника, и не изводи валидне закључке. Не показује разумевање структуре привреде и њених сектора, нити утицаја природних и друштвених чинилаца. Није у стању да лоцира градске центре и осовине развоја и не разликује њихове функције. Не препознаје демографске и економске проблеме и није у стању да предложи било каква решења.

7. Модул – Регионалне целине Србије

- **Оцена 5 (Одличан):** Ученик показује потпуно и тачно разумевање појма регије и уме да изради детаљан картографски приказ регионалних целина Србије. Самостално и прецизно показује на карти границе Војводине, Шумадије и Поморавља, западне Србије, Старовлашко-рашке висоравни, источне Србије, јужног Поморавља, као и Косова и Метохије, те детаљно описује њихове природне и друштвене одлике. Показује способност критичке анализе и повезивања географских и социо-економских карактеристика различитих региона.
- **Оцена 4 (Врло добар):** Ученик тачно дефинише појам регије и израђује картографски приказ регионалних целина Србије са мањим нетачностима. Углавном самостално показује на карти наведене регионе и описује њихове природне и друштвене одлике, уз повремене грешке или пропусте у детаљима. Показује добро разумевање и способност повезивања већине географских и социо-економских карактеристика региона.
- **Оцена 3 (Добар):** Ученик дефинише појам регије са неким нетачностима и израђује основни картографски приказ регионалних целина Србије уз значајну помоћ наставника. Показује на карти већину наведених региона, али са честим грешкама или непотпуним информацијама. Описује основне природне и друштвене одлике региона, али без дубљег разумевања или са пропустима у кључним аспектима.
- **Оцена 2 (Довољан):** Ученик има потешкоћа у дефинисању појма регије и изради картографског приказа регионалних целина Србије, чак и уз помоћ наставника. Тешко показује на карти наведене регионе и даје веома ограничене или нетачне описе њихових природних и друштвених одлика. Показује слабо разумевање и неспособност повезивања основних карактеристика региона.
- **Оцена 1 (Недовољан):** Ученик није у стању да дефинише појам регије, нити да изради картографски приказ регионалних целина Србије, чак ни уз значајну помоћ наставника. Не уме да покаже на карти наведене регионе и не поседује знање о њиховим природним и друштвеним одликама. Показује потпуно

одсуство разумевања и неспособност повезивања било каквих информација о регионима Србије.

9. Модул – Србија и савремени процеси у Европи и свету

Оцена 5 (Одличан): Ученик показује потпуно и тачно разумевање појмова као што су процес интеграције и глобализација. Самостално и прецизно објашњава економске интеграције на Балкану и у југоисточној Европи, као и мирољубиву политику Србије у међународним оквирима. Без грешке лоцира на карти Европе земље чланице ЕУ, детаљно описује историјат развоја Уније, њене циљеве и проблеме, те јасно објашњава услове које Србија треба да испуни за чланство. Разликује улогу, значај и начине деловања различитих међународних организација (CEFTA, EFTA, NAFTA, OECD, ОПЕК, АРЕК, G8, BRIK), укључујући Светску банку и Међународни монетарни фонд, и разуме улогу Србије у њима. Детаљно описује историјат развоја УН, њене циљеве и структуру, и образлаже приврженост Србије овој организацији. Показује способност критичке анализе и повезивања различитих аспеката глобализације (политичке, територијалне, економске, културне) са актуелним дешавањима.

Оцена 4 (Врло добар): Ученик тачно дефинише појмове процес интеграције и глобализација, уз мање нетачности. Углавном самостално објашњава економске интеграције на Балкану и мирољубиву политику Србије, са повременим грешкама у детаљима. Лоцира већину земаља чланица ЕУ на карти Европе, описује основне аспекте историјата, циљева и проблема Уније, и објашњава већину услова за чланство Србије. Разликује улогу и значај већине међународних организација и разуме основне аспекте деловања Светске банке и ММФ-а, укључујући улогу Србије. Описује историјат, циљеве и структуру УН са мањим пропустима, и објашњава приврженост Србије овој организацији. Показује добро разумевање различитих облика глобализације и њихове примене у савременом контексту.

Оцена 3 (Добар): Ученик дефинише појмове процес интеграције и глобализација са неким нетачностима. Објашњава основне концепте економских интеграција на Балкану и политику Србије уз значајну помоћ наставника. Лоцира неке од земаља чланица ЕУ на карти, али са честим грешкама, и даје општи преглед историјата, циљева и проблема Уније са ограниченим детаљима. Наводи неке од услова за чланство Србије, али без дубљег разумевања. Разликује неке међународне организације, али са ограниченим разумевањем њихове улоге и деловања. Описује основне информације о УН, али са пропустима у кључним аспектима, и површно објашњава приврженост Србије. Показује основно разумевање различитих облика глобализације, али без дубље анализе.

Оцена 2 (Довољан): Ученик има потешкоћа у дефинисању појмова процес интеграције и глобализација, чак и уз помоћ наставника. Тешко објашњава економске интеграције на Балкану и политику Србије, са веома ограниченим информацијама. Лоцира мали број земаља чланица ЕУ на карти, са бројним грешкама, и даје веома ограничен или нетачан преглед историјата, циљева и проблема Уније. Наводи неке услове за чланство Србије, али са значајним нетачностима. Има потешкоћа у разликовању међународних организација и разумевању њихове улоге. Описује основне аспекте УН са бројним пропустима и нејасноћама, и слабо објашњава приврженост Србије. Показује ограничено разумевање различитих облика глобализације, без способности повезивања са савременим дешавањима.

Оцена 1 (Недовољан): Ученик није у стању да дефинише појам регије, нити да изради картографски приказ регионалних целина Србије, чак ни уз значајну помоћ наставника. Не уме да покаже на карти наведене регионе и не поседује знање о њиховим природним и друштвеним одликама. Показује потпуно одсуство разумевања и неспособност повезивања било каквих информација о регионима Србије.

Наставник:

Весна Милићевић